

Дзіцячы мастацтва

ЗАЎСЁДЫ ПРАЯЎЛЯЛА І Ў ДАЛЕЙШЫМ БУДЗЕ ПРАЯЎЛЯЦЬ КЛОПАТЫ АБ РАЗВІЦЦА ЛІТАРАТУРЫ І МАСТАЦТВА. ПАРТЫЯ НАКІРОЎВАЛА І БУДЗЕ НАКІРОЎВАЦЬ ДЗЕЙНАСЦЬ ТВОРЧЫХ АРГАНІЗАЦЫЙ І ЎСТАНОЎ, АКАЗВАЮЧЫ ІМ УСАМЕРНУЮ ПАДТРЫМКУ І ДАПАМОГУ.

Са Справядлівага даклада Цэнтральнага Камітэта КПСС XXIII з'езду Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАВЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННОКАЎ БССР

XXIII З'ЕЗД КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ САВЕЦКАГА САЮЗА

МАСКВА, КРЭМЛЬ

5 і 6 красавіка ў Маскве, у Крамлёўскім Палацы з'езду, працягваючы работу XXIII з'езду Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. На рэшты пасяджэнні 5 красавіка з дакладам — Дырэктывы XXIII з'езду КПСС па п'яцігадоваму плану развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1966—1970 гг. выступіў Старшыня Савета Міністраў СССР тав. Касыгін А. М., гораха сустрыты дэлегатамі і гаспадынямі з'езду. На ячэрнім пасяджэнні з'езд ленаў абмеркаваў даклад Дырэктывы XXIII з'езду КПСС па п'яцігадоваму плану развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1966—1970 гг. На пасяджэнні выступілі таварышы: У. В. Шварцкі — Старшыня Савета Міністраў Украінскай ССР, А. В. Георгіев — першы сакратар Алтайскага крайкома КПСС, К. М. Герасімаў — намеснік Старшыні Савета Міністраў РСФСР, старшыня Дзяржплана РСФСР.

навуку імя У. І. Леніна, Г. С. Залатніка — першы сакратар Крайскараўскага крайкома КПСС, К. А. Фурцава — міністр культуры ССР, М. Бейсбаев — Старшыня Савета Міністраў Казахскай ССР, Н. Ф. Васільев — першы сакратар Беларускага абкома КПСС, М. К. Байбакоў — намеснік Старшыні Савета Міністраў ССР, старшыня Дзяржплана ССР. З'езд віталі гораха сустрыты дэлегатамі і гаспадынямі з'езду замежных камуністычных партый: Фрыдхольд Фюрберг — член Палітбюро, сакратар ЦК Камуністычнай партыі Аўстрыі, Захір Абдэль Самед — член Палітбюро ЦК Сірыйскай Камуністычнай партыі, Антоніа Рамірэс — кіраўнік дэлегацыі Камуністычнай партыі Эквадора, Джон Голан — Генеральны сакратар Камуністычнай партыі Вялікабрытаніі, Рауль Акіоста — Генеральны сакратар ЦК Перуанскай Камуністычнай партыі. У адрас XXIII з'езду КПСС працягваючы пастаўляць пытанні, апытавалі і працоўныя рэпарты ад калектываў працоўных прамысловых прадпрыемстваў і ўстаноў, будоўляў, калгасаў і саўгасаў, воінаў Савецкай Арміі і Флоту, навукоўцаў, установаў і творчых арганізацый, камсамольцаў, моладзі.

ДЫРЭКТЫВЫ XXIII З'ЕЗДУ КПСС ПА П'ЯЦІГАДОВАМУ ПЛАНУ РАЗВІЦЦА НАРОДНАЙ ГАСПАДАРКІ СССР НА 1966—1970 ГАДЫ

ДАКЛАД СТАРШЫНІ САВЕТА МІНІСТРАЎ СССР ТАВАРЫША А. М. КАСЫГІНА

5 КРАСАВІКА 1966 ГОДА

Цэнтральны Камітэт КПСС, гаворыць А. М. Касыгін, уносіць на разгляд XXIII з'езду партыі праект Дырэктывы па п'яцігадоваму плану развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1966—1970 гады. У праекце адлюстраваны асноўныя змест палітыкі нашай партыі, якая выражае каранні інтарэсы савецкага народа, палітыку разгортвання будаўніцтва камунізму ў СССР, які гэта прадугледжвае Праграмай КПСС. Праект Дырэктывы быў апублікаван і атрымаў шырокі водгук унутры краіны і за рубяжом. Далей дакладчы спыніўся на важнейшых выніках развіцця гаспадаркі і культуры СССР. Мінюла амаль 40 гадоў з таго часу, як XV з'езд партыі, кіруючыся ленаўскімі ідэямі аб навуковым п'яцігадовым плане развіцця народнай гаспадаркі і сацыялістычнай перабудове сельскай гаспадаркі. Ліквідаваны эксплуатацыйны класы і прычыны, якія параджаюць эксплуатацыю чалавека. У краіне адбылася сапраўдная культурная рэвалюцыя. Вялікіх поспехаў у гаспадарчай і культурнай будаўніцтве дасягнулі ўсе савецкія рэспублікі. Навязаная фашысцкімі захопнікамі вайна нанесла велізарныя страты Савецкаму Саюзу: загінула звыш 20 мільянаў чалавек, мы страцілі каля 30 працэнтаў нацыянальнага багацця краіны. Перад партыяй і народам пастала неадкладная задача — за кароткі тэрмін аднавіць народную гаспадарку, а затым азначае перавысці яе даўняны ўзровень. Выкананы чввёрты п'яцігадовы план, мы ў асноўным вырашылі гэту задачу. На працягу п'яці п'яцігодкі быў ачышчэны далейшы ўздым эканомікі. Дваццаты з'езд партыі, які намуў курс на разгортванне камуністычнага будаўніцтва, зацвердзіў Дырэктыву па шостаму п'яцігадоваму плану. Праз тры гады дваццаты першы з'езд партыі зацвердзіў кантрольны лічыбы развіцця народнай гаспадаркі на 1959—1965 гады. У гэты перыяд складала два п'яцігодкі. Устае такім чынам наша краіна выканала сем п'яцігодковых планаў. Распачынаючы выкананне першай п'яцігодкі, мы выраблялі толькі 5 мільярадаў кілават-гадзін электраэнергіі, гэта значыць у два разы менш, чым цяпер вырабляе за год адна толькі

Волжская ГЭС імя У. І. Леніна ў Куйбышаўскай вобласці. У 1965 годзе ў краіне вырабавана 507 мільярадаў кілават-гадзін электраэнергіі, гэта значыць у 101 раз больш, чым у 1928 годзе. Прыкладна такі ж малюнак і па іншых галінах цяжкай індустрыі. Выпускалі сталі, здабыча нафты ўзрасла ў 1965 годзе ў параўнанні з 1928 годам у 21 раз, здабыча вугалю — у 16 разоў, вытворчасць цэменту ўзрасла ў 33 разоў, выпуск металургічных станкоў павялічыўся ў 93 разы. Што датычыць тавараў народнага спажывання, то выпуск тканін, напрыклад, за гады п'яцігодкі павялічыўся ў 3 разы, скуранага абутку — у 8,4 раза, цукру-піску — у 7 разоў. Сістэматычна расла і вытворчасць сельскагаспадарчай прадукцыі. У цэлым сярэднегадавы аб'ём прадукцыі сельскай гаспадаркі за гады п'яцігодкі узрос амаль у два палавіны раза. Аднак насельніцтва краіны за гэты перыяд павялічылася ў паўтара раза і яшчэ больш значна ўзнілася яго пакупная здольнасць, рост жа вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі адставіў і не поўнацю забяспечыў патрэбнасці народнай гаспадаркі. Сведчаннем нашых поспехаў служыць і асноўныя вынікі выканання сямігадовага года. Аб'ём прамысловай прадукцыі за мінюлае сямігадовае ўзрос на 84 працэнты, нап'яцятна будаўніцтва (будаўніча-монтажныя работы) — на 49 працэнтаў, грузаабогат усе віды транспарту — на 72 працэнты. Нацыянальны даход, выкарыстаны на спажыванне і накіраваны, узрос на 53 працэнты. Асноўныя вытворчыя фонды народнай гаспадаркі павялічыліся ў 1,9 раза, у тым ліку ў прамысловасці — у два разы. Насельніцтва СССР павялічылася за сямігадовы перыяд з 157 мільянаў да 172 мільянаў чалавек. Колькасць рабочых і служачых вырасла з 36 да 77 мільянаў. За гады сямігадкі, асабліва ў 1965 годзе, праведзен рад важных мер па палепшэнню жыцця працоўных. У цэлым па краіне сярэднемесячная заробатная плата рабочых і служачых узрасла з 78 рублёў у 1958 годзе да 95 рублёў у 1965 годзе. Калі ж улічыць вылаты і льготы з грамадскіх фондаў спажывання, то разам з імі даходы рабочых і служачых павялічыліся са 104 рублёў да 128 рублёў. З 1955 года ўстаноўлена

НАШЫ СЭРЦЫ З ТАБОЙ, ПАРТЫЯ!

ДЗЕЛЯ ШЧАСЦЯ НАРОДНАГА

Мне пашансавала: якраз янапрадзілі XXIII з'езд партыі я была ў Маскве. У сталіцы панаваў надзвычайнае ажывленне, яна вытлала да святосна. На пероне Беларускага вакзала таксама луналі чыровыя сігны, красаваліся транспартныя са словамі прывітання дэлегатаў і гаспадыняў на многіх мовах свету. З вагонаў выходзілі квіткі прыкметна ўзрашчаны, паважных людзей. Іх сустракалі з кветкамі... Едуць у горад, я напрасіла шафера таксі скіраваць да Краснай плошчы. Убачыла светлыя стромы Палаца З'езду... «Хутка папачнеца!» — адзначыла ў думках, і на душы было вельмі хораша. У такую хвіліну асабліва прыемна адчуваць себе членам ленаўскай партыі — вялікай, матульняй, мудрай. З'езд захапіў з самага пачатку. Пастаўлены найважнейшыя пытанні жыцця партыі і краіны. Справядлівы даклад Цэнтральнага Камітэта, з якім выступіў таварыш Л. І. Брэнжнеў, узрадаваў дзелявым тонам і глыбокім аналізам жыццява важных пытанняў развіцця нашага грамадства, у ім правільна навуковы і рэалістычны падыход нашай партыі да вырашэння праблем, пастаўленых жыццём. З не меншай увагай успрыняў народ і даклад таварыша А. М. Касыгіна аб Дырэктывах XXIII з'езду КПСС па п'яцігадоваму плану. Можна танарыцца вельмі нашых задум і быць упэўненым: заплававана будзе выканана, яно — у нашай блізкай і дасягальнай будучыні. Зарука таіму — шчырае падтрымка палітыкі партыі працоўнымі — тымі, хто робіць явай самыя смелыя планы... У дні з'езду не сядзелася дома. Я сіганула не абы куды — у Салігорск, да нашых шахцёраў; паглядзець, як у іх там, паслухаць, што нажучу пра з'езд. І трапіла ўраду! Надліны налібанат грамадзі ад радаснай весткі: шахцёры маладога Салігорска перакрлі саюзны разкорда праходзілі, што дагэтуль належалі шахцёрам Валынскага басейна, устанавілі новы рэкорд — звыш 1200 метраў праходзілі за месяц! На мітынгу, прысвечаным перамозе, выступілі героі спаборніцтва — брыгадыры камбайнавых брыгад Сікорскі і Сіняковіч. Кароткія былі выступленні! Многа гаварыць не буду. Што абяцалі — зрабілі! (Сікорскі). А Сіняковіч: «Мы абавязальства выканалі, дорым рэкорд XXIII з'езду роднай партыі... І гэта не ўсё, мы можам даць больш!»... «Можна чыць больш»... Гэтыя словы я чула і пасля, ужо ў шахце. Ад маладога намайбейша Сашы Курчаніна... «Можна даць больш! Гэта чую і сёння ад рабочых, калгаснікаў, інжынераў. І я ведаю — будучы новыя здзяйсненні, новыя поспехі, новыя рэкорды. І ў Салігорску, і ў Полацку, і ў кожным кутку вялікай нашай Радзімы. Бо з намі ўсюды партыя, яе словы, яе планы».

НА НОВЫЯ РУБЯЖЫ

У гэтыя дні мы, работнікі культуры, як і ўсе савецкія людзі, з вялікай увагай сомы да работы форуму камуністычнай партыі краіны — XXIII з'езду КПСС. З яго высокай трыбуны побач з пытанніамі далейшага развіцця прамысловасці, сельскай гаспадаркі, навукі ідзе зацікаўлена гаворка і пра культурнае будаўніцтва. Родная партыя праяўляла і праяўляе штодзённым клопат аб духоўным жыцці савецкіх людзей. І шматлікая армія работнікаў культуры, матхнёна гістарычнымі рашэннямі XXIII з'езду КПСС, зробіць усё, каб свёй творчай працай садзейнічала заваяванню новых рубяжыў камуністычнага будаўніцтва. К. КУСЕУ, заслужаны дзеяч культуры БССР.

СУСВЕТ СЛУХАЕ «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛЬ»

Сусвет слухае «Інтэрнацыяналь». Хвалюючая мужная мелодыя... У 1888 годзе яна была ўпершыню праспявана лільскімі рабочымі. Хіба даўмаў аўтар музыкі П'єр Дзетайар, што праз восемдзесят гадоў яго песня — Гімн камуністэў свету, пры гуках якога дрыжаць эксплуататары, — загучыць у камуністы прастоўры Першы ў свеце спадарожнік Месяца, створаны рукамі і геніем народа, які будзе калумнізм, вітае «Інтэрнацыяналь» змяліў, вітае Радзіму, вітае XXIII з'езд партыі. Цудоўны падарунак з'езду зрабіла савецкая навука! Мы ўсе цяпер жыём гэтым з'ездам — найважнейшай падзеяй часу. Там, у Крамлі, вырашэцца пытанні, важнасці і значнасці якіх цяжка пераацэніць. І побач з клопатамі аб далейшым развіцці прамысловасці і ўздыме сельскай гаспадаркі, побач з турботамі аб павышэнню дабрабыту працоўных, шмат увагі адведзена дадунаму жыццю савецкага чалавека, развіццю літаратуры і мастацтва. Нам, работнікам мастацтва, з'езд дае вялікі творчы заряд для будучай работы, для ства-

ФЕСТИВАЛЬ БЕЛАРУСКАГА МАСТАЦТВА У РАСІІ

Не кожны калектыў можа пахваліцца такім канцэртаў. Ён пачаўся на мяжы дваох частак свету. Імяна тут, каля пагранічнага слуга «Еўропа — Азія» сустраці сваіх гасцей — артыстаў эстраднага аркестра Беларускага радыё і тэлебачання — дэлегаты Першаўральскага навуатрыбнага заводу. Нічэ не было на нашым шляху горада ці вёскі, дзе слова «Беларусь» не вынікала б водгукі. Скажаш «Беларусь» — і ўспомніць дзялоў, што пещу прынішлі ў гэтыя запаленыя мясціны з Магілёўшчыны ці Віцебшчыны... Скажаш «Беларусь» — і вытрасці слезы, і ўздыхнуць, і назаўчыць сына ці брата, што загінулі пад Брэстам яшчэ ў сарак першым... Скажаш «Беларусь» — і ўсімхінуць, і пахваліць нашу мову, і кажуць, які людзюны горад Мінск, якія мілагунныя нашы песні. Восі і цяпер, перад пачаткам канцэрта, сакратар парткома Іван Яўхімавіч Канаўшэўскі расказвае нам пра сувязь з Беларуссю жыцця заводускага калектыву. На заводзе шмат франтавікоў, многія з іх ваявалі на Беларускай франтах. Завод пастаўляе Беларускаму аўтамабільнаму трыбу, з якіх робіцца заднія масты машын. На самім заводзе ці ў напальных падгорадам працуе звыш 200 «МАЗаў». — Іван Яўхімавіч, а вы самі адкуль? — пытаюся я ў нашага субсеідніка, улаўшы ў яго вымаўленні цвёрдае «я» і «р». Так яно і ёсць, беларусь! Неналі прыхалі сюды з Віцебскай губерні яго дзядзі. З таго часу на Урале вырасталі тры пакаленні Канаўшэўскіх, а непаўторны адמעніцы ў мове засталіся. — Я — што! — кажа Іван Яўхімавіч, — вунь у нас аднаго так і завуць беларуска «Настусь Настусевіч». Пачынаецца канцэрт. Пра гэтыя гадоўны кампанент сьвята на заводзе треба расказаць асобна. Мне не раз даводзілася слухаць эстрадны аркестр пад кіраўніцтвам

СВЫ УРАЛ, ГАСЦІННАЯ ЗЯМЛЯ!

НА МЯЖЫ ЕЎРОПЫ І АЗІІ

Барыса Райскага. Калектыў гэты складаны, не вельмі прыстасаваны да гастроляўнага жыцця, з мудрагелістай радыётэхнічнай, без якой ён проста не гучыць. І не дзіва было б, каб пасля месячнай паездкі нешта ў ансамблі раскідалася, перастала «прававаць». Ды і п'яцігодкі, на якой дзялоўся на гэты раз выступіць, была не з лепшых, бо завод яшчэ толькі заканчвае будаўніцтва новага вялікага Палаца культуры. І ўсё ж я барыса сьвярдзюць, што пасля месячных няякіх паездак аркестр гучыць нават лепш, чым гуцаў у Мінску. Відэць, няма больш жывавольнай сілы, чым жывая рэакцыя і ўдзячнасць глядачоў. Адбылася нейкая «саманастройка» калектыву, аркестр, які дагэтуль выступаў галоўным чынам па радыё, творча вырас, пасталеў. У адкрытым канцэрце, праўда, яшчэ мацней дала себе знаць адносна беднасць рэпертуару. «Хачелася б, каб у праграме гуцала больш беларускіх твораў, але гэта не віна, а бяда калектыву, для якога піша толькі некалькі аўтараў. Дружныя апладэменты слухачоў заслужылі Віктар Кірычэнка, Тамара Раеўская, Яўген Грышман, які выканавіў у суправаджэнні аркестра «сваю фантазію на тэмы Беларускай народнай песні «Чаму ж мне не пень?» І выключны быў поспех Віктара Сіняскага, майстра эстрадных фелетонаў, якія ён чытае сапраўды даснавала. Беларускае джаз-віцалі сакратар гаркома партыі, старшыня выканкома гаспадарства, Агустам паднеслі вэктры, каштоўныя падарункі, інту прывесчаную гісторыю заводу. Усхвалявана гучалі словы ўдзячнасці. «Я знарок расказаў у сваім рэпартажы пра адзін калектыў. Так у самым цесным кантакце з гледачамі,

у абстаноўцы выключнай сардэчнасці прыходзіць усё выступленні. Што ні канцэрт — анішлаг, кожны раз глядзельная зала паўнотная. «Уральскі рабочы» называў фестывальнай жыві буйнай падзеяй у культурным жыцці Урала за 1966 год. У гэтым няма перабоўшання, бо нашы гаспадары гасцінныя і абектывныя. Яны пабрацку, па шчыраці аднавоўчаюць нашы поспехі і пошукі. Акрамя канцэртаў «па раскладу» сьвярдзючае прапанаваў яшчэ адну форму творчага супрацоўніцтва — сустрачкі «па інтарэсах». Сустрацілі беларускі і сьвярдлоўскія артысты тэатра, пазавоўра адбылася сустрачка ў мансэваторы, заплававлі свае сустрачкі мастакі і кінематграфісты. У гэтыя дні «Вялікі Урал», дзе знаходзіцца штаб фестывалю і жывуць артысты, уздыне і ўначы зніць тэлефон, да пад'езду пад'язнаюць і ад'язджаюць аўтобусы і таксі. Штодня адбылася больш дзесяці канцэртаў, выступленні ідуць адначасова ў шасці — васьмі гарадах. Шырокая хадой фестывалю кроцьчы па Урале. М. МАРЦІНКОУСКІ, спец. кар. «Літаратуры і мастацтва».

СУСТРЭЧЫ, ЯКІЯ РАДУЮЦЬ

«Уральскі рабочы» ад 5 красавіка 1966 г.). ШТО ПІШУЦЬ ПРА НАС. У зале Сьвярдлоўскай філармоніі адбыліся першыя канцэрты Дзяржаўнага сімфанічнага аркестра БССР пад кіраўніцтвам заслужанага артыста БССР Віталія Катаева (аўтарства і аранжыроўка канцэртаў — адзін са старэйшых музычных калектываў нашай краіны (ён быў створаны ў 1928 г.). І хай за доўгія гады, натуральна, змяніўся склад аранжыроўкі і кіраўнікоў, добры выканаўчы традыцыі, заплававлі ў самым пачатку, як астафета, пераходзячы ад старэйшых музыкантаў маладзёму. Канцэрты адрываліся «Музыкой для струнных, ударных і жалезных выдатнага венгерскага кампазітара Бэлы Бартока. У гэты ж вечар прагучаў Першы партэліяны канцэрт С. Пракоф'ева, Сяліст — лаўрэат Мінскараўскага конкурсу А. Бахчыбэў — выканаў імпульсную музыку Пракоф'ева рытмічна і выразна, з неабходнай прыкметнаю кампазітарамі пачулі мы і Шосткую сімфонію Д. Шостакавіча. Устаўноўчы, уключаны ў праграму двухсправадзіны канцэртаў, цудоўна зрэалізаваны. Аркестр іграе складаныя творы свабодна, упэўнена і з сапраўдым удзяньнем. У агульным хоры гуцаць галасы таленавітых музыкантаў. Але хачелася б памадаць нашым большай распаўсюдзі і з большай Бартока і ў першай частцы сімфоніі Шостакавіча не хадзіць канцэртны іграць свабодна ліліас. Мне здаецца, што беларускі музыканты не ў поўнай меры выкарыстоўваюць усё надарыстычныя магчымасці, заплававлі ў аркестры. Тамперамент і поўная адданасць музыцы дырыжорам В. Катаева, асабліва ў музыцы сучаснай, напэўняць нас вялікім паважай да яго. Ён выказаў выразнай дырыжорскай тэхнікай, якая дазваляе свабодна кіраваць аркестрам. А. ФРЫДЛЕНДАР, заслужаны артыст РСФСР.

Г. КУМАНАУ.

XXIII З'їзд Камуністичной партії Савецкага Саюза

ДАКЛАД ТАВАРЬША А. М. КАСЫГНА

Был і іншыя прычыны невыканання асобных планавых заданняў сямгоддзі. Утарка ідзе аб далучэнні ў сямгоддзі плане павышэння і праці. Асабліва гэта датычыць сельскай гаспадаркі і некаторых галін прамысловасці. Гэтыя праблемы павялічыліся непрадугаванымі, валютна-тарыфнымі падходам да вырашэння раду складаных гаспадарчых праблем, што прыводзіла да пераходнага, неабходнага пралоўнага паміж рознымі галінамі народнай гаспадаркі, а таксама ўнутры галіны. У разе выпадкаў былі прадугаваныя эканамічныя неабходнасці, якія не маглі быць выкананы. У сувязі з гэтым у новай пяцігодцы на некаторых галінах заданні на 1970 год праектуецца крыху ніжэйшымі, чым намечалася раней.

Партыя асудзіла суб'ектыўнасць у вырашэнні эканамічных пытанняў як чужую ленынізму, дыктанцкую пагардлівасць да дзяржавы і партыі. Ранішні кастрычніка (1964 года) і наступныя Пленумы Цэнтральнага Камітэта клалі канец такім «метадом» вырашэння, які аднаўляў і прыстасоўваў да сучасных умоў развіцця ленынісцкія прынцыпы навуковага кіравання сацыялістычным будаўніцтвам.

Падводзячы вынікі выканання сямгоддовага плана, падкрэслівае дакладчык, мы з поўнай паставай можам сказаць, што дасягнуты велізарныя поспехі ў развіцці эканомікі. Самаадная праца мільянаў — важнейшая ўмова поспехаў у гаспадарчым і культурным будаўніцтве. Няма сумнення, што і ў гэтым пяцігоддзі савецкі народ даб'ецца новых вялікіх поспехаў у развіцці эканомікі і культуры.

Тав. Касыгін пераходзіць да пераказу асноўных задач новага пяцігоддовага плана. Праект Дырэктывы па пяцігоддоваму плану, гаворыць ён, прадугледжвае ажыццяўленне буйных народна-гаспадарчых задач.

Як сказана ў праекце Дырэктывы, галоўную эканамічную задачу пяцігоддзі партыя бачыць у тым, каб на аснове ўсмярненага выкарыстання дасягнутых навукі і тэхнікі, індустрыяльнага развіцця ўсёй грамадскай вытворчасці, павышэння яе эфектыўнасці і прадукцыйнасці працы забяспечыць значны рост прамысловай вытворчасці, высокую ўстойлівую тэмпу развіцця сельскай гаспадаркі і дзяржаўнага будаўніцтва істотнага ўздыму ўзроўню жыцця народа, больш поўнага задавальнення матэрыяльных і культурных патрэбнасцей усіх савецкіх людзей.

Для ажыццяўлення гэтай задачы прадугледжаны больш высокія, чым за мінулае пяцігоддзе, тэмпы росту суккупнага грамадскага прадукту, нацыянальнага даходу і рэальных даходаў насельніцтва. Аб'ём усёга суккупнага грамадскага прадукту павялічыцца ў 1,4 раза, асноўныя вытворчыя фонды павялічыцца больш чым у 1,5 раза, у тым ліку ў прамысловасці — у 1,6 раза, а ў сельскай гаспадарцы — у 1,9 раза. Размеры нацыянальнага даходу павялічыцца на 33—41 працэнт, рэальны даходы працоўных (у разліку на душу насельніцтва) павялічыцца ў 1,3 раза.

Пяцігодковы план мае трывалую гаспадарчую і навуковую аснову. Заданні плана вызначаны, выходзячы з растуць патрэбнасцей савецкага грамадства, фактычнага ўзроўню нашай эканомікі і рэальных магчымасцей расшырэння грамадскай вытворчасці.

Асаблівасцю новага пяцігоддовага плана з'яўляецца ўстаноўка на шырокае тэхнічнае пераўзбраенне ўсёй народнай гаспадаркі, прагрэсіўнае змяненне яе структуры, сучасную замену ўсталяваных прадукцыйных машынаў і апаратуры.

Хуткае ўкараненне ў вытворчасць навукова-тэхнічных дасягненняў з'яўляецца рашучым фактарам павышэння прадукцыйнасці грамадскай працы. Без гэтага немагчыма паспяхова вырашыць задачу стварэння матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізму. Навука адірырае велізарную ролю ў развіцці і павышэнні эфектыўнасці вытворчасці, яна ўносіць вялікі ўклад у справу задавальнення штодзённых патрэбнасцей людзей, дапамагае палепшаць умовы працы і быту. Ад ступені развіцця навукі, ад маштабаў выкарыстання ў вытворчасці вынікаю навуковых дасягненняў у велізарнай ступені залежыць ход эканамічнага сабраўства дзвюх сусветных сістэм.

У гэтай сувязі ў пяцігоддзевым плане павінны быць прадугледжаны больш шырокае разгорванне як фундаментальных, тэарэтычных, так і прыкладных навуковых даследаванняў, канцэнтрацыя сіл і сродкаў на важнейшыя, найбольш перспектывныя напрамкі развіцця навукі і тэхнікі.

У плане прадугледжваецца паскарэнне тэмпы росту прадукцыйнасці працы. Сярэднегадавыя тэмпы прыросту прадукцыйнасці працы ў разліку на аднаго працоўнага складуць у прамысловасці 6 працэнтаў супраць 4,6 працэнтаў за 1961—1965 гады, у будаўніцтве — 6,6 працэнтаў супраць 5,3 працэнтаў, у сельскай гаспадарцы па грамадскаму сектару прыкладна 7 працэнтаў супраць 3,7 працэнтаў.

Навукова-тэхнічны прагрэс непарўна звязан з павышэннем якасці прадукцыі. Палепшэнне якасці — гэта значыць, што неабходна рашуча змяніць іх вытворчасці ўсталяваныя выкарыстанні іх новымі выробамі, якія адпавядаюць сучасным патрабаванням.

Велізарнае значэнне для павышэння эфектыўнасці грамадскай вытворчасці мае рэальнае выкарыстанне асноўных фондаў, сыравіны, паліва, матэрыялаў, працоўных і фінансавых рэсурсаў, скарачэнне ўсіх затрат на вытворчасць адзінкі прадукцыі. У плане прадугледжваецца зніжэнне ўдзельнага расхода працы чорных металаў у машынабудаванні і металапрацоўцы на 20—25 працэнтаў, нормы расхода паліва ў прамысловасці — менш чым на 8—10 працэнтаў. Вырашэнне гэтай задачы з'яўляецца важнейшым вынікам пяцігоддовага плана, бо кожны працэнт зніжэння матэрыяльных затрат у прамысловасці павялічвае нацыянальны даход больш чым на паўтара мільярда рублёў.

Атрыманне ад вытворчых фондаў найбольшай аддачы (па колькасці і якасці рэалізуемай прадукцыі і па прыбытку) павінна стаць адным з важнейшых крытэрыяў у ацэнцы работы кожнага прадпрыемства.

Неабходна, каб узровень рэнтабельнасці (адносіны прыбытку да сумы асноўных фондаў і абаротных сродкаў) быў правільна вызначан пры складанні пяцігоддовага плана прадпрыемстваў. Варта быць да эфектыўнага выкарыстання вытворчых фондаў мае пераважнае гаспадарча-палітычнае значэнне і павінна стаць сапраўды ўсмярленай задачай.

Праект Дырэктывы прадугледжвае значнае зніжэнне сабекошту прадукцыі і павелічэнне рэнтабельнасці ўсёй вытворчасці, у тым ліку павелічэнне больш чым удвая сумы прыбытку ў прамысловасці, што з'яўляецца асноўнай крыніцай павышэння матэрыяльнага ўзроўню жыцця народа.

Важнейшай сацыяльнай задачай пяцігоддовага плана з'яўляецца паскарэнне тэмпы павышэння народнага дабрабыту. У адпаведнасці з ростам нацыянальнага даходу ў краіне будуць павялічывацца рэальны даходы насельніцтва. Мы зможам у новай пяцігодцы фонд спажывання павялічыць у параўнанні з папярэднім пяцігоддзем значна — на 36—39 працэнтаў. Гэта азначае, што сярэднегадавы прырост фонду спажывання

жывання складзе 11 мільярдаў рублёў супраць 6,5 мільярда рублёў за мінулыя пяць гадоў.

У 1970 годзе рэсурсы, якія будуць выкарыстоўвацца на павышэнне дабрабыту народа, павінны ўзрастаць у параўнанні з 1965 годам прыкладна на 59 мільярдаў рублёў.

Дасягнуты ўзровень развіцця народнай гаспадаркі, указвае дакладчык, дазваляе прадугледзіць у новым пяцігоддзі значнае павышэнне тэмпаў росту сельскай гаспадаркі і збліжэнне іх з тэмпамі развіцця прамысловасці, а ўнутры прамысловасці — тэмпаў росту вытворчасці прадметаў спажывання з тэмпамі росту вытворчасці сродкаў вытворчасці.

Пры агульным росце валавой прадукцыі ўсёй прамысловасці на 47—50 працэнтаў вытворчасць прадукцыі групы «А» павінна ўзрастаць на 49—52 працэнтаў, а прадукцыі групы «Б» — на 43—46 працэнтаў. У папярэднім жа пяцігоддзі павелічэнне аб'ёму прамысловай прадукцыі па групах «А» складала 58 працэнтаў, а па групах «Б» — толькі 36 працэнтаў. Такім чынам, у гэтым пяцігоддзі адбудзецца істотнае змяненне прапорцыў у народнай гаспадарцы, пераарыентацыя сродкаў на карысці вытворчасці прадметаў спажывання пры захаванні аперэдыжнага развіцця вытворчасці сродкаў вытворчасці.

Само сабой зразумела, што Цэнтральны Камітэт партыі і ўрад, улічваючы сучасную міжнародную абстаноўку, будуць і ў гэтым пяцігоддзі працягваць умацаванне абароннай магутнасці краіны, трымаць нашы ўзброеныя сілы на такім узроўні, каб даць сакрушальны адпор агрэсару, калі ён адважыцца зрабіць замах на мірнае жыццё і мірную працу савецкага народа.

Важная сацыяльная задача пяцігоддзі — гэта далейшы рух наперад па шляху пераадолення істотных адзрэнняў паміж гарадамі і вёскай, палітычнае павышэнне матэрыяльнага і культурнага ўзроўню жыцця сельскага насельніцтва і збліжэнне яго з ўзроўнем жыцця гарадскога насельніцтва.

Па сваёму вытворча-тэхнічнаму ўзроўню сельская гаспадарка яшчэ больш наблізіцца да прамысловасці. У сельскай гаспадарцы на працягу пяцігоддзі будуць амаль у два разы павялічаны і істотна абноўлены асноўныя вытворчыя фонды, прадугледжваецца адносна больш высокія, чым у прамысловасці, тэмпы росту прадукцыйнасці працы.

Рашучай умовай выканання пяцігоддовага плана будзе пераход на новыя металы плавяння і кіравання гаспадаркай, распаўсюджвання савацізму і вераснёўскаму Пленуму ЦК КПСС.

Праект Дырэктывы прадугледжвае далейшы магутны ўздым эканомікі і культуры ўсіх саюзных рэспублік. Ён выходзіць з ленынскай нацыянальнай палітыкі партыі, накіраванай на ўсмярненне ўмацавання дружбы і брацтва народаў СССР, аб'ём прамысловай вытворчасці за пяцігоддзе ўзрастае: па РСФСР, Украіну, Латвію і Эстонію СССР прыкладна ў 1,5 раза, па Грузію, Азербайджан, Узбекію, Кіргізію і Туркменію СССР — у 1,6 раза, па Беларусі, Казахскую, Пінгую і Малдаўскую ССР — у 1,7 раза, па Таджыкію і Армянскую ССР — у 1,8 раза. Такім чынам, забяспечваецца больш хуткі рост прамысловай вытворчасці ў рэспубліках, у якіх прамысловасць была раней менш развіта.

За пяцігоддзе нам неабходна павялічыць прамысловую і сельскагаспадарчую вытворчасць у раёнах, якія знаходзяцца на ўсход ад Урала, дзе скарачэння велізарныя рэсурсы прамысловай сыравіны, паліва і электраэнергіі.

На ўсходзе краіны на базе распрацоўваемых і навадрыхтых месцаў радовішч нафты, газу, таннага вугалю, руд чорных і калёровых металаў і іншых рэсурсаў будзе стварэцца рад буйных шматгаліновых гаспадарчых аб'ектаў, што ўключаюць у сябе прадпрыемствы па здабычы і перапрацоўцы, будуць пракладзены новыя чыгуначны і аўтамабільныя дарогі і нафтагазоправоды. За пяцігоддзе неабходна значна нарадзіць эканамічныя патэнцыялы Далёкага Усходу, багатага рудамі чорных і калёровых металаў, паліва-энергетычнымі крыніцамі, лесам, рыбай і іншымі прыроднымі рэсурсамі.

Мы развіваем сваю эканоміку ў цеснай садружнасці з іншымі сацыялістычнымі краінамі. Вырашэнне асноўных задач пяцігоддовага плана прадугледжвае далейшае развіццё эканамічных сувязей з краінамі сусветнай сацыялістычнай сістэмы.

У новым пяцігоддзі, працягваючы тав. Касыгін, прамысловая вытворчасць у краіне павялічыцца прыкладна ў паўтара раза. Адметным рысам развіцця прамысловасці ў новым пяцігоддзі будзе: удасканаленне яе галіновай структуры і палітычнае ўнутрыгаліновае прапарцыўнае; аперэдычнае развіццё больш прагрэсіўных і эканамічных галін і вытворчасці; павышэнне ўдзельнага вагі галіны, якая забяспечвае тэхнічнае пераўзбраенне ўсёй народнай гаспадаркі і вытворчасці новай, больш дасканалай прадукцыі; значнае рашучае тэхнічнае ўкараненне ў сельскую гаспадарку і прамысловасць, які электроніка, радыёэлектронная тэхніка, атамная энергетыка, выпуск чыстых і звышчыстых матэрыялаў, электронна-вылічальных машынаў, сінтэтычных матэрыялаў; паварот прамысловасці да больш поўнага задавальнення патрэб сельскай гаспадаркі і ўсмярненага расшырэння выпуску тавараў народнага ўжытку. Гэтыя прынцыповыя структурныя зрушэнні адпавядаюць неадкладным патрабаванням народнай гаспадаркі.

Тэмпы тэхнічнага прагрэсу ў многім залежаць ад развіцця спецыялізацыі вытворчасці. У нас створаны многія спецыялізаваныя галіны прамысловасці, асабліва ў машынабудаванні і металапрацоўцы. Аднак усё яшчэ адстае развіццё міжгаліновых спецыялізаваных вытворчасцей.

Адна з важных задач пяцігоддзі — далейшы ўздым энергетыкі і паліўнай прамысловасці. Ленынска ідэя электрыфікацыі ўсёй краіны з'яўляецца вызначальнай і для новага пяцігоддовага плана. Выпрацоўка электрычнай энергіі павялічыцца за пяць гадоў прыкладна на 70 працэнтаў. Галоўным напрамкам у развіцці энергетыкі будзе будаўніцтва буйных цэпальных электрастанцый і эканамічных гідрэлектрастанцый. Значна ўзрастае спажыванне энергіі ва ўсіх галінах матэрыяльнай вытворчасці. Воду электрычнай энергіі на бытавыя патрэбы гарадскога насельніцтва павялічыцца на 60 працэнтаў, а сельскага — прыкладна ў тры разы.

У новай пяцігодцы значна паскорыцца развіццё паліўнай прамысловасці, адбудзецца далейшае ўдасканаленне структуры паліўнага балансу: доля газу і нафты ў агульнай вытворчасці паліва ўзрастае да 60 працэнтаў супраць 52 працэнтаў у 1965 годзе.

У 1970 годзе здабычы нафты намечалася дадзецца да 345—355 мільянаў тон і газу — да 225—240 мільярдаў кубічных метраў. Штогадовае прыросту здабычы нафты складуць звыш 20 мільянаў тон і здабычы газу — каля 20 мільярдаў кубічных метраў.

Магутнасці прадпрыемстваў па перапрацоўцы нафты павялічыцца прыкладна ў паўтара раза.

Побач з інтэнсіўным развіццём нафтарнай і газавай прамысловасці ў новай пяцігодцы будзе развіццё таксама і вугальнай прамысловасці. Здабыча вугалю ўзрастае амаль на 100 мільянаў тон і дасягне ў 1970 годзе 665—675 мільянаў тон. Меры, якія прадугледжваюцца ў праекце Дырэктывы, дазваляюць забяспечыць намечаны прырост здабычы вугалю без павелічэння колькасці рабочых.

Значны дасягненні мае савецкая металургія. Па раду тэхніка-эканамічных паказчыкаў у чорнай металургіі мы перасягнулі найбольш разві-

тыя капіталістычныя краіны. У пяцігоддзі прадугледжваецца будаўніцтва больш магутных, чым маем цяпер, металургічных апаратаў, доменных печуў аб'ёмам на 2700 кубічных метраў, буйных электрасталеплавільных печуў і кіслародных наветраў, магутных механізаваных пракратных станаў.

Намечаныя буйныя мерапрыемствы па павышэнню якасці металу. Дастаткова сказаць, што павышэнне якасці і паліпавыненне сартаменту металу, намечаныя ў праекце Дырэктывы, рэальна значныя дадаткова вытворчасці ў 1970 годзе больш чым 5 мільянаў тон пракату.

Шпаркімі тэмпамі будзе развіццё ў гэтым пяцігоддзі і калёравая металургія. Вытворчасць алюмінію намечалася павялічыць у 1,9—2,1 раз, медзі і цынку — у 1,6—1,7 раз, значна павялічыць вытворчасць свінцу, маганію, волава, нікелю, тытану, вольфрама і малібдэнавых кан-

цэнтрату, а таксама каштоўных металаў і алмазаў.

Прадугледжваецца высокая тэмпа развіцця хімічнай прамысловасці. Найбольш шырока будзе развіццё вытворчасці мінеральных угнаенняў, хімічных валокнаў, пластычных мас, сінтэтычных смол, сінтэтычнага каучуку і іншых прадуктаў арганічнага сінтэзу, тавараў бытавой хіміі і розных вырабаў бытавога прызначэння. Да канца пяцігоддзі вытворчасць мінеральных угнаенняў дасягне 62—65 мільянаў тон у год, пластык і сінтэтычныя каучук — 2,1—2,3 мільяна тон, хімічных валокнаў — 780—830 тысяч тон. Значна павялічыцца выпуск сінтэтычных матэрыялаў для вырабы тканін, трыкатажу і шпунгаванага футра.

Аб'ём вытворчасці хімічнай прадукцыі ў пяцігоддзі значна павялічыцца, але па некаторых відах прадукцыі ён усё ж будзе крыху ніжэйшым, чым праектавалася ў раней прынятых рашэннях. Гэта, вядома, не азначае аслаблення ўвагі да хіміі, а з'яўляецца рэальным падыходам да справы. Ранейшыя наметы па хімічнай прамысловасці не забяспечвалі практычна, тэхналагічнымі распрацоўкамі, абсталяваннем, магутнасцямі будаўнічых арганізацый.

Рашучую ролю ў тэхнічным пераўзбраенні народнай гаспадаркі і павышэнні прадукцыйнасці працы належыць машынабудаванню. Абсталяванне, якое выпускаюць нашы заводы, па сваёй тэхнічна-эканамічнай якасці павінна быць на ўзроўні найвышэйшых дасягненняў айчынай і сусветнай навукі і тэхнікі. Зыходзячы з патрэб народнай гаспадаркі, у праекце Дырэктывы вызначаны вузлыя праблемы развіцця кожнай з галін машынабудавання.

Прадугледжваецца значны рост энергетычнага, металургічнага, хімічнага і нафтавага машынабудавання, электронікі і радыётэхнікі. Вялікія задачы ставіцца перад трактарабудаваннем і сельскагаспадарчым машынабудаваннем. Хуткае развіццё павінна набыць аўтамабільная прамысловасць. Праектуецца павялічыць выпуск грузавых аўтамабіляў у 1,6—1,7 раза, а легкавых аўтамабіляў — амаль у 4 разы. Для гэтага спатрэбіцца расшырыць існуючыя заводы і пабудаваць новы аўтамабільны завод.

Асаблівую ўвагу трэба ўдзяліць развіццю галіны машынабудавання, якая выпускаюць абсталяванне для лёгкай і харчовай прамысловасці.

Трэба будзе значна павялічыць вытворчыя магутнасці ў гэтых галінах, асабліва серыйны выпуск да трох тысяч новых тыпаў высокапрадукцыйных машынаў для прадзільна-ткацкіх і адрэзальных вытворчасцей, трыкатажных, галантарыйных і аўтабных фабрык, прадпрыемстваў харчовай і мяса-малочнай прамысловасці.

У новай пяцігодцы адбудзецца істотная змена ў лясной, папярэняй і дрэвапрацоўчай прамысловасці. За кошт лепшага выкарыстання сыравіны ў большых размерах узрасце вытворчасць паперы, цэлюлозы, кардону, драўняна-стружковых і драўняна-валякністых пліт, сталярных вырабаў, спірту, дражжы і іншай прадукцыі.

Павышэнне ўзроўню жыцця савецкага народа ставіць вялікія задачы перад прамысловасцю, якая выпускае тавары народнага ўжытку.

У лёгкай прамысловасці намечалася пабудаваць каля 300 новых буйных прадпрыемстваў і рэканструяваць больш чым 100 дзеючых. Сярэднегадавыя тэмпы росту вытворчасці ў лёгкай прамысловасці павялічыцца ў 2,1 раза. У 1970 годзе будзе выпушчана 9,5—9,8 мільярда квадратных метраў тканіны, 1,65—1,75 мільярда трыкатажных вырабаў, 610—630 мільянаў пар скуранага аўтамабіляў.

Асабліва ўвага ўдзяляецца развіццю трыкатажнай прамысловасці. За пяць гадоў намечана пабудаваць 73 трыкатажных фабрык. Трэба будзе ўвесці ў дзеянне звыш 100 швейных фабрык, магутнасці па вытворчасці 120 мільянаў пар абутку ў год, рэканструяваць многія дзеючыя аўтабных фабрык.

Перад работнікамі лёгкай прамысловасці ставіцца задача — забяспечыць абсталяванне большай часткі асартыменту вышуканай прадукцыі. Прамысловасць павінна сістэматычна вырабляць новыя, цікавыя для спажывача тавары, прапаноўваць іх насельніцтву і тым самым ствараць попыт на гэтыя тавары.

Мы павінны, адзначыў дакладчык, вырашыць

задачу паўсюднага, бесперабойнага забяспечэння насельніцтва самымі разнастайнымі высаканаснымі харчовымі таварамі. Аб'ём прадукцыі харчовай прамысловасці павялічыцца за гэтыя гады ў 1,4 раза.

Да канца пяцігоддзя вытворчасць мяса з сыравіны дзяржаўных рэсурсаў намечалася дасяць да 5,9—6,2 мільяна тон супраць 4,8 мільяна тон у 1965 годзе, значна павялічыцца вытворчасць сыру, малочнай прадукцыі.

Важнейшай умовай выканання намечанага плана развіцця прамысловасці з'яўляецца ўкараненне на прамысловых прадпрыемствах новай эканамічнай рэформы, зацверджанай вераснёўскім Пленумам. На новую сістэму пераведзены ўжо рал буйныя прадпрыемствы з агульнай колькасцю рабочых і служачых больш чым 300 тысяч чалавек. У II квартале пераводзіцца яшчэ — буйная група прадпрыемстваў з агульнай колькасцю працоўных каля 700 тысяч чалавек.

Пры пераходзе на новую сістэму першыя дзве групы прамысловых прадпрыемстваў узялі на сябе абавязанне выканаць дадаткова на 150 мільянаў рублёў прамысловай прадукцыі і атрымаць звыш плана 56 мільянаў рублёў прыбытку. Большасць прадпрыемстваў, пераведзеных у I квартале, павялічылі план па рэалізацыі прадукцыі і прыбытку пераўзбраення. Павялічыліся даходы дзяржаўнага бюджэту. На прадпрыемствах утвораны адпаведныя фонды развіцця вытворчасці, матэрыяльна-захоўвання і сацыяльна-культурных мерапрыемстваў і жыллёвага будаўніцтва. Узрасла заробная плата рабочых і служачых.

Калі мы паспрабуем выкарыстаць нашы рэзервы — а яны велізарныя, — то можна з упэўненасцю сказаць, што заданні пяцігоддовага плана прамысловасці не толькі выканана, але і перавыкана. Гэта будзе вялікая перамога нашага рабочага класа, інжынераў, тэхнікаў, канструктараў, усіх работнікаў прамысловасці.

У развіцці эканомікі нашай краіны асабліва важная роля належыць сельскай гаспадарцы. Яна ў многім вызначае рост іншых галін народнай гаспадаркі і ўздым матэрыяльнага дабрабыту працоўных.

Дырэктывы па пяцігоддоваму плану, што датычаць сельскай гаспадаркі, выходзяць з рашучымі накіраванымі Пленуму ЦК КПСС. Галоўная задача, якая ставіцца на пяцігоддзе ў галіне сельскай гаспадаркі, — значна павялічыць вытворчасць прадуктаў земляробства і жывёлагадоўлі, забяспечыць высокую і ўстойлівую тэмпу яе развіцця.

Сярэднегадавы аб'ём усёй сельскагаспадарчай прадукцыі павінна павялічыцца за гэтыя гады на 25 працэнтаў у параўнанні з сярэднегадавай вытворчасцю ў папярэднім пяцігоддзі.

Аперэдыльнымі тэмпамі павінна ўзрастаць вытворчасць збожжа. Сярэднегадавы збор збожжа намечалася ўзніць на 30 працэнтаў і дасяць да 167 мільянаў тон.

Сярэднегадавую вытворчасць іншых сельскагаспадарчых прадуктаў мяркуюцца дасяць:

- цукровых бурякоў да 80 млн. тон супраць 59 млн. тон у сярэднім за 1961—1965 гады
- баваўны да 5,6—6 млн. тон
- бульбы да 100 млн. тон
- супраць 81 млн. тон
- мяса да 11 млн. тон
- супраць 9,3 млн. тон
- малака да 78 млн. тон
- супраць 65 млн. тон
- яек да 34 млрд. штук
- супраць 29 млрд. штук

Важнейшым сродкам уздыму збожжавай гаспадаркі з'яўляецца павышэнне ўраджайнасці. Для гэтага перш за ўсё неабходна ўзніць культуру земляробства, весці яго на навуковых асновах.

Вытворчасць збожжа павінна набыць далейшае значнае развіццё ў раёнах Украіны, Паўночнага Каўказа, Цэнтральных чарназёмных абласцей, Палова, Казахстане, Сібіры. Тут ёсць вялікія рэзервы павышэння ўраджайнасці збожжавых культур.

Міністэрству сельскай гаспадаркі СССР, Савету Міністраў РСФСР і Казахскай ССР, гаворыць дакладчык, трэба звярнуць асаблівую ўвагу на становішчы ў цалінных раёнах, дзе вельмі засмечаны палі, значныя плошчы падзяраюцца эрозіяй. Тут неабходна за найкарацейшыя тэрміны навесці парадан і сістэму земляробства, дабца высокіх і ўстойлівых ураджаў збожжа.

Адной з новых задач, якая будзе вырашана ў пяцігоддзі, з'яўляецца ўздым сельскагаспадарчай вытворчасці ў нечарназёмнай зоне Расійскай Федэрацыі, у Беларусі, у Прыбалтыйскіх рэспубліках, у Палессі і заходніх абласцях Украіны.

У засушлівых раёнах з высокаўраджывымі глебаў — у Сярэдняй Азіі, часткова на Паўночным Каўказе, у Паловы і на поўдні Украіны — будзе ў шырокіх маштабах праводзіцца работа па арашэнню.

Вялікай задачай з'яўляецца павелічэнне вытворчасці прадуктаў жывёлагадоўлі і паліпавыненне іх якасці.

Галоўны шлях яе вырашэння — стварэнне трывалых кармавых баз і на гэтай аснове павышэнне прадукцыйнасці жывёлы; вылі ўкормленасці жывёлы, надойу малака, настрыгаў воўны, а таксама росту пагалоў жывёлы і птушкі.

У праекце Дырэктывы намечаны вялікія паступкі сельскай гаспадарцы разнастайнай тэхнікі.

За пяць гадоў калгасы і саўгасы атрымаюць і пільн 790 тысяч трактараў, або ў 1,6 раза больш, чым за папярэдняе пяцігоддзе, і мільён 100 тысяч грузавых аўтамабіляў, 550 тысяч збожжавых камбайнаў і многа іншай тэхнікі і абсталявання. У выніку энэргаўзбраенасць працы ў калгасах і саўгасах за пяцігоддзе павялічыцца ў параўнанні з 1965 годам у два разы.</

ДАКЛАД ТАВАРЫША А. М. КАСЫГІНА

У гэтым пяцігоддзі намечана пабудова аўтамабільнай дарогі з цэрым пакрыццём даўжынёй каля 63 тысяч кіламетраў. Акрамя таго, імела можна дадаткова зрабіць за кошт мясцовых крыніц даходаў, сродкамі прадпрыемстваў, калгасаў і саўгасаў.

За гадзі сямігоддзі поўнацю абноўлен паветраны транспарт. Ён мае вялікі парк сучасных скорасных самалётаў. Грамадзянская авіяцыя выконвае значную частку перавозак пасажыраў на далёкіх адлегласцях ўнутры краіны, мае разгалужаны паветраны лініі, якія звязваюць Саветскі Саюз з 38 краінамі свету. У гэтым пяцігоддзі аб'ём паветраных перавозак узрасце прыкладна ў 1,8 раза.

Праект Дырэктыў прадугледжвае рад мер на палітычна абслугоўванне насельніцтва ўсім відам сувязі. Шпаркае развіццё народнай гаспадаркі і культуры, урастанне развіццё патрабаванняў насельніцтва патрабуюць сур'ёзнага палітычнага работніцтва ўсіх відаў сувязі. Работнікі сувязі павінны выкарыстоўваць для гэтага ўсе магчымыя, якія стварае навука-тэхнічны прагрэс.

У дакладзе ўказваецца далей, што за мінулыя сем гадоў ямаля зроблена для палітычнага і матэрыяльнага будаўніцтва. Паспех будаўніцтва і матэрыяльнага будаўніцтва ў краіне траба сканцэнтравана ўвагу на найважнейшых задачах, на недахопах у плаванні, праектаванні і арганізацыі работ, на тым, які гэтыя недахопы ліквідаваць.

Найбольш сур'ёзным недахопам было і застаецца да гэтага часу раскіданасць капітальных укладанняў на вялікай тэрыторыі. Гэта прыводзіць да таго, што многія пусканыя будоўлі не забяспечаныя фінансавымі і матэрыяльнымі рэсурсамі. У радзе выпадкаў будаўніцтва гарызантальна з-за адсутнасці тэхнічнай дакументацыі або нізкай яе якасці. Недадзяляюцца была арганізацыя камплектацыя будоўляў абсталяваннем.

Намала сур'ёзна неахопаў і ў арганізацыі будаўніцтва: яшчэ нізка прадукцыйнасць працы, недадзяляюцца выкарыстоўваюцца машыны і механізмы, вялікія страты рабочага часу.

Траба сказаць, што арганізацыя, закладзеныя плаванаў і рэгуляваныя капітальнае будаўніцтва, з укладзенымі на іх абавязкі не справіліся.

У новай пяцігодцы задачы ў галіне капітальнага будаўніцтва значна ўзрастаюць. Агульным аб'ём капітальных укладанняў у народную гаспадарку СССР на 1966—1970 гады намечана ў суме 310 мільярдаў рублёў і пачынаецца ў 1966 годзе. У гэтым годзе ўкладзена за апошнія пяць гадоў. Пры гэтым увод у эксплуатацыю асноўных фондаў у параўнанні з мінулымі пяцігоддзям павялічыўся ўзрастае прыкладна ў 1,5 раза.

Значна павялічваюцца капітальныя ўкладанні ў галіне прамысловасці, ад якіх у наш час значную частку залежыць тэхнічны прагрэс у народнай гаспадарцы і рост матэрыяльнага дабрабыту працоўных. Амаль усевай больш у параўнанні з пяцігоддзім павялічваюцца сродкі на ўважліва прамысловасць, прыкладна на 70 працэнтаў больш — у чорную металургію, на 50 працэнтаў больш — у энергетыку, машынабудаванне і палітычную прамысловасць, на 84 працэнтаў больш — у лёгкую, харчовую і рыбную прамысловасць.

Акрамя таго, аб'ём капітальных укладанняў на тэхнічнае пераўзбраенне дзюечных прадпрыемстваў павялічыцца таксама за кошт новастваренага фонду развіцця вытворчасці і крэдытнага банка.

Выкананне плаванаў капітальнага будаўніцтва, дакладна і безумоўна захоўванне тэрмінаў уводу магучаснасці з'яўляецца адной з галоўных умоў выканання плаванаў вытворчасці, забяспечанні правільных, матэрыяльных прапарый паміж усімі галінамі народнай гаспадаркі.

Адной з галоўных задач у галіне капітальнага будаўніцтва траба лічыць палітычнае практычнае плаванаў і тэхнічна-эканамічнага абгрунтавання капітальнага будаўніцтва.

Вольгі і эканамічны аналіз паказваюць, што капітальныя ўкладанні траба накіраваць у першую чаргу на тэхнічнае пераўзбраенне дзюечных прадпрыемстваў, на больш хуткае завяршэнне пачатых будоўляў з тым, каб за кароткі тэрмін і з найменшымі затратамі ўводзіліся новыя вытворчыя магучаснасці. Будаўніцтва таго ці іншага аб'екта неабходна абгрунтаваць старанымі эканамічнымі разлікамі.

Вялікія задачы ставяць перад работнікамі практычных арганізацый. Наша прамысловасць павінна развівацца на аснове найноўшых тэхналагічных працаў і найбольш прагрэсіўных матэрыялаў, на аснове шырокага выкарыстання высокапрадукцыйных машын, аўтаматкі. Практычныя арганізацыі абавязаны прадугледжваць усё новае, перадавое, што дасягнута ў сучаснай практыцы, выкарыстоўваць найбольш сучасныя тэхнічныя сродкі, каб ствараць прадпрыемствы на ўзроўні апошніх дасягненняў навуцы і тэхнікі.

Для рашучага палітычна праектна-каштарыснай справы траба ўзяць адказнасць практычных арганізацый за якасць праектаў і правільнае вызначэнне каштарыснага кошту будаўніцтва.

У новым пяцігоддзі буйныя капітальныя ўкладанні мяркуюцца накіраваць на жыллёвае будаўніцтва. Каб выкарыстоўваць іх з найбольшым эфектам, траба ліквідаваць сур'ёзныя недахопы ў праектаванні і будаўніцтве жылля дамоў.

Архітэктары павінны ўдзяляць больш увагі стварэнню выгод для насельніцтва, палітычна планіруючы квартал і вонкавае афармленне жылля і грамадскіх будынкаў, не дапускаючы пры гэтым празмернасцей.

Траба і далей узмацняць узровень індустрыялізацыі і механізацыі будаўніцтва, уключаючы, як правіла, падрыхтаваныя спосабы выканання будаўніча-мантажных работ. Настойліва і планавана ўкараняць перадавыя метады і эфектыўныя тэхналогіі, палітычна арганізацыю матэрыяльна-тэхнічнага забяспечвання будоўляў.

Намуністычнае будаўніцтва і ўдзельна дабрабыту народа неаддзяльна працуюць. М. Касыгін. Пры вызначэнні ўважліва на праграму развіцця эканомікі ў новай пяцігодцы Цэнтральны Камітэт КПСС і Савет Міністраў СССР узялі абавязанне ўвагу мець на павышэнню ўзроўню жыцця народа. Гэта было адно з цэнтральных пытанняў пры разліках праекта Дырэктыў да пяцігодковага плавана.

Паскарэнне тэмпаў росту дабрабыту саветаў народа — вось тая лінія, на якой партыя будзе імкнуцца ісці ў гэтай пяцігодцы. Паслядоўнае ажыццяўленне рашучай сакавічна-вераснёўскага Пленумаў ЦК КПСС і істотнае палітычнае асноўных прапарый у народнай гаспадарцы забяспечваюць больш поўнае выкарыстанне дасягненняў у развіццё матэрыяльнай вытворчасці для задавальнення ўзрастаючых матэрыяльных і духоўных патрабаванняў саветаў людзей.

Па праекце Дырэктыў абсалютны прырост фонду спажывання, гэта значыць агульная сума матэрыяльных дабраў, якія накіраваюцца на народнае спажыванне, у новай пяцігодцы ў 1,7 раза перавысіць прырост за папярэднія пяць гадоў. Тэмпы росту рэальных даходаў насельніцтва, аб'ёму рэальных тавараў і аб'ёму прадпрыемстваў грамадскага харчавання, аб'ёму бытавых паслуг насельніцтву намечаны больш высокія, чым за 1961—1965 гады.

У гэтым пяцігоддзі павялічаныя аплаты працы і палітычна ўмоў працы і быту работнікаў будзе адбывацца за кошт дзюечных крыніц: за кошт рэсурсаў, што цэнтралізуюцца ў руках дзяржавы і за кошт той часткі даходу (прыбытку), якая ва ўсё большых размерах будзе заставацца на прадпрыемствах у выглядзе фонду матэрыяльнага заахоўвання і фонду сацыяльна-культурных мерапрыемстваў і жыллёвага будаўніцтва. Цяпер рост

заработнай платы рабочых і служачых будзе выкарыстоўваць значны ступень вышэйшай вытворчасці на дамы прадпрыемства — ростам аб'ёму рэалізаванай прадукцыі, палітычна не яснай, павышэннем прадукцыйнасці працы і ўзроўню рэнтабельнасці, павелічэннем размераў прыбытку. Перад кожным налічываем тут адраўнаваюцца шырока магчымыя.

У намечаным плане ўдзельна жыццёвага ўзроўню народа рашучым знакам з'явіцца рост аплаты працы — **заработнай платы рабочых і служачых і даходаў калгаснікаў ад грамадскага гаспадаркі**. Гэта — важнейшы стымул вытворчасці і галоўная крыніца росту даходаў насельніцтва.

Сярэднемесячная заработная плата рабочых і служачых павысіцца за пяцігоддзе ў сярэднім не менш чым на 20 працэнтаў і складзе да канца новай пяцігодкі каля 115 рублёў, а калі ўлічыць выплаты і льготы за кошт грамадскіх фондаў спажывання, то разам з імі дасягне ў разліку на аднаго працоўнага ад прыкладна 155 рублёў. Даход калгаснікаў ад прыкладна 155 рублёў. Даход у сярэднім на 35—40 працэнтаў. Усё фонды аплаты працы рабочых, служачых і калгаснікаў узрасце за пяцігодку прыкладна на 40 працэнтаў.

Галоўным у нашай палітыцы **заработнай платы** з'яўляецца наўхільнае павышэнне яе стымулюючай ролі ў вырашэнні важнейшых вытворчых задач пяцігодкі. Неабходна правільна спалучыць сістэматычнае павышэнне, заработнай платы з пераважным заахоўваннем тых работнікаў, якія ўносяць найбольш уклад у развіццё і ўдасканаленне матэрыяльнай вытворчасці. Траба так паставіць справу, каб кожны рабочы, інжынер, тэхнік ведаў, які ўзрастае яго заработная плата пры палітычным павышэнні паважыцца, якая будзе яго доля ў дадатковым даходзе прадпрыемства.

У новай пяцігодцы будзе павялічаны мінімум заработной платы. Адначасова будзе павышаны стаўкі і аплаты рабочых і служачых з сярэдняй палітыцы, што скажа магчымыя ўстанавіць больш правільныя суднасныя ў аплате працы асобных катэгорый работнікаў.

Побач з павышэннем заработной платы намечана павышэнне **адмену і зніжэнне падатку** з заработной платы некаторых катэгорый работнікаў і служачых.

У палітыцы заработной платы неабходна ўлічваць асаблівасці розных раёнаў краіны, іх прыродна-кліматчныя ўмовы, узровень гаспадарчага асваення раёнаў і існуючы там розніцы цэннага. Цяпер у Сібіры, на Далёкім Усходзе і на ўсходняй Паўначы каэфіцыенты да заработной платы ўведзены не для ўсіх рабочых і служачых. У поўным пяцігоддзі гэтую неадпаведнасць траба ліквідаваць. Разам з тым будзе павышаныя льготы для працоўных у раёнах Крайняй Паўначы і прыроўненых да іх мясцовасцяў.

У праекце Дырэктыў прадугледжана павялічыць не менш чым на 40 працэнтаў агульны аб'ём выплаты і льгот, якія даюцца насельніцтву за кошт **грамадскіх фондаў спажывання**. Прырост гэтых фондаў у першую чаргу будзе накіраваны на палітычна пенсійнага забяспечвання, грамадскае выхаванне і ўтрыманне дзюечных устаноў, палітычна аховы здароўя і культуры бытавога абслугоўвання насельніцтва як у горадах, так і ў вёсцы. У 1970 годзе на гэтыя мэты будзе выдаткавана прыкладна 60 мільярдаў рублёў.

У галіне **пенсійнага забяспечвання рабочых і служачых** намечана:

павысіць мінімальныя размеры пенсій па старасці рабочым, служачым і калгаснікам больш чым на 30 працэнтаў;

устанавіць пенсіі па старасці з 50 гадоў для асобных катэгорый работнікаў прамысловых прадпрыемстваў, занятых у некаторых галінах на работах з павышанай інтэнсіўнасцю працы;

прыраўняць калгаснікаў да рабочых і служачых адносна ўзросту для атрымання пенсій па старасці і парадку налічэння пенсій;

павысіць мінімальныя размеры пенсій калгаснікам-інвалідам і групы, а таксама ўвёсць пенсійнае забяспечанне для калгаснікаў-інвалідаў III групы, якія атрымалі інваліднасць у выніку працоўнага калгасна або прафесійнага захворвання.

Другі важны напрамак выкарыстання грамадскіх фондаў спажывання — **утрыманне і грамадскае выхаванне дзюечных устаноў**. Намечана павялічыць колькасць дзюечных устаноў дзюечных устаноў у 1970 годзе да 12,2 мільёна. Гэта ў 1,6 раза больш, чым у 1965 годзе. Такім чынам, будзе ў асноўным задаволены патрабаванні гарадскога насельніцтва ў дзюечных устаноў і значна палепшана забяспечанасць гэтымі ўстановамі насельніцтва сельскіх раёнаў. Больш чым у два разы ўзрастае колькасць навучанцаў у школах і групах прадоўжанага дня.

Буйным сацыяльна-эканамічным мерапрыемствам з'явіцца пераход у новай пяцігодцы рабочых і служачых на **пяцідзёныя рабочы тыдзень** (пачаў рабочы дзень і два выходныя) з заахоўваннем устаноўленай цяпер агульнай працягласці рабочага часу за тыдзень.

За апошнія гады ямаля зроблена для палітычнага будаўніцтва ў вялікіх машабах павялічыўся продаж асноўных харчовых і прамысловых тавараў. Але развіццё дзяржаўнага і кааператыва гандлю яшчэ адстае ад патрабаванняў жыцця. Попыт насельніцтва на асобныя тавары задавальняецца не поўнацю. Сам-там дапуская працоўны і гандлі нават такімі таварамі, якіх у нас ёсць у дастатку. З усіх недастаткова рыхві развоўны гандаль, асабліва ў сельскай масітасці, мала ўжываюцца аўтакрамы, выкарыстанне якіх каштуе надарога і значна палітычнае абслугоўванне калгаснікаў і рабочых саўгасаў.

Палітычна саветаў гандлю з'яўляецца адной з важнейшых задач гэтым пяцігоддзі. Рознічны таварабарот дзяржаўнага і кааператыва гандлю намечана павялічыць на 45 мільярдаў рублёў, або прыкладна на 43,5 працэнта.

Палітычна грамадска харчавання ў гэтым пяцігоддзі павінна быць уключана вялікая ўага. Аб'ём прадпрыемстваў грамадскага харчавання павялічыцца прыкладна ў паўтара раза. Намечана адкрыць многа новых сталовых, кафе і рэстаранаў. На ўсіх прадпрыемствах, будоўлях, у саўгасах і навучных устаноў неабходна забяспечыць магчымыя атрымання гарачай ежы.

Далейшае развіццё набудзе спажывецкай кааператыва. Яна абавязана наладзіць бесперабойны гандаль адзеннем, абуткам, валам, будаўнічымі матэрыяламі, таварамі культурна-бытавога і гаспадарчага ўжытку, расшырыць хлебапечанне, палітычна грамадскае харчаванне і іншыя віды паслуг сельскаму насельніцтву.

Адной з крыніц павышэння матэрыяльнага дабрабыту працоўных з'явіцца зніжэнне дзяржаўных рознічных цэн на асобныя тавары народнага ўжытку, перш за ўсё дзюечнага асартыменту. Гэта зніжэнне будзе праводзіцца па меры росту вытворчасці тавараў народнага ўжытку і наваднення неабходных тавараў і фінансавых рэсурсаў.

Неабходна палепшыць гандаль на калгасных рынках. Гэта зробіць уплыў на павышэнне жыццёвага ўзроўню працоўных і на павелічэнне даходаў калгасаў і саўгасаў.

Філіялы і прыёмныя пункты прадпрыемстваў бытавога абслугоўвання, размешчаных у бліжэйшых гарадах і раённых цэнтрах.

Адна з буйнейшых сацыяльных праблем — гэта **жыллёвая праблема**. У 1966—1970 гг. на жыццёва пабудавана ў гарадах, рабочых пасёлках і саўгасах жылля дамы агульнай плошчай больш як 480 мільёнаў квадратных метраў. Акрамя таго, у сельскай мясцовасці прадугледжана будаўніцтва сіламі насельніцтва і калгасаў 2—2,5 мільёна жылля дамоў.

Побач з ростам цэнтралізаваных дзяржаўных капітальных укладанняў для будаўніцтва жылля траба шыры выкарыстоўваць фонд сацыяльна-культурных мерапрыемстваў і жыллёвага будаўніцтва прадпрыемстваў. Неабходна ўсмерна заахоўваць кааператывнае будаўніцтва, аб'ём якога намечана павялічыць у 3—4 разы, аказваць больш садзейства рабочым, служачым і калгаснікам у будаўніцтве індывідуальных жылля дамоў за кошт уласных сродкаў і з дапамогай крэдыту.

Намечана на 1966—1970 гады праграма жыллёвага будаўніцтва дазволіць палепшыць жыллёвыя ўмовы і пераслаць у новыя дамы прыкладна 65 мільёнаў чалавек у параўнанні з 54 мільёнамі чалавек за мінулыя пяцігоддзі. Праграма вялікая. Аднак жыллёвае пытанне яшчэ не будзе поўнацю вырашана. Таму траба з неаслабленай энергіяй працягваць адшукваць сродкі на будаўніцтва новага і новага жылля.

У 1966—1970 гадах прадугледжана павелічэнне аб'ёму капітальнага будаўніцтва на развіццё камунікацыйнага гаспадаркі.

У новай пяцігодцы намечана расшырыць спецыялізаваную медыцынскую дапамогу, яшчэ больш умацаваць матэрыяльна-тэхнічную базу асноўных здароваў. Будзе пабудавана значная колькасць новых гарадскіх і сельскіх раённых бальніц і паліклінік, павялічана вытворчасць медыкаменту.

У пяцігодцы плавуюцца меры, накіраваныя на ўзмацненне прафілактычнай захарванняў, на ўзмацненне здароўя дзюеч, развіццё фізічнай культуры і спорту, адраўнаўленне вонкавага асартыменту і швейна і валам, на палітычна ўмоў працы і быту насельніцтва. Органы санітарна-профілактычнай службы павінны павысіць санітарны патрабаванні і гаспадарчых арганізацый. Асабліва ўвага павінна быць удзялена барацьбе з вірусным захворваннямі, перш за ўсё з грыпамі, а таксама з сардэчна-сасудзістымі хваробамі, злаякаснымі пухлікам.

Новая пяцігодка павінна стаць новым этапам **культурнага будаўніцтва**. Магучы ўдзельна матэрыяльнай вытворчасці і значнае павышэнне жыццёвага ўзроўню працоўных, ствараюць усе ўмовы для росквіту саветскай сацыялістычнай культуры. У. І. Ленін у першыя гады Саветскай улады гаварыў: «Нідзе народныя масы не зацікаўлены так сапраўднай культурай, як у нас; нідзе пытанні гэтай культуры не ставяцца так глыбока і так паслядоўна, як у нас» (Творы, т. 33, стар. 423). Цяпер гэта лейнаскае палажэнне набывае яшчэ большую актуальнасць. Новая пяцігодка павінна стаць пяцігоддзі бурнага росквіту сацыялістычнай культуры.

Восем гадоў назад у СССР было ўведзена абавязковае васьмігоднае навучанне ўсіх дзюечных школьнага ўзросту. Гэта выдатная заваява сацыялізма. Цяпер гэта дасягненне ўжо не задавальняе шырока масы працоўных нашай Радзімы. Цяпер траба будзе ўзяць народную асвету на новую, яшчэ больш высокую ступень, завяршыць у асноўным пераход да ўсеагульнай поўнай сярэдняй адукацыі.

Будучы прадугледжаны буйныя асваенні на будаўніцтва новых школ, таму што ў гэтым пяцігоддзі поўнацю сярэдняю адукацыю атрымаюць у чатыры разы больш маладых людзей, чым за папярэднія пяць гадоў.

У новым пяцігоддзі неабходна значна палепшыць работу сярэдняй школы. На гэту справу нельга шкадаваць сіл: школа фарміруе чалавечую асобу. Мы павінны дабіцца, каб нашы школы давалі трывалыя веды, прывялілі падрастаючаю пакаленню любоў да працы, высокае ўсведамленне грамадскага абавязку, выхоўвалі ў маладыя якасці, якія адпавядаюць патрабаванням маральнага кодэкса будаўніка камунізма.

Нашы народныя настаўнікі робяць велізарную важнасць, сапраўды выкарадную справу. Мы павінны яшчэ вышэй узяць ролю і аўтарытэт народнага настаўніка.

У гэтым пяцігоддзі сярэдняя школа і тэхнікумы будучы штогод выпускаць 4—5 мільёнаў чалавек. Зразумела, што толькі частка з іх можа быць прынята ў ВНУ. Большасць выпускнікоў пойдзе працаваць у народную гаспадарку. І ў пяцігоддзі павінны павялічыць прадугледжаныя меры, якія дадуць магчымыя кожнаму з іх знайсці сваё месца ў жыцці.

Узрастае значэнне **прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі**. Прыём у прафесіянальна-тэхнічныя вучылішчы прадугледжана павялічыць у канцы пяцігодкі да 1,7—1,8 мільёна чалавек у год. Гэта запатрабуе расшырэння сеткі вучылішчаў, умацавання іх матэрыяльнай базы.

Саветскае народнае гаспадарка адчувае вялікі недахват работнікаў з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй. Таму прадугледжана павялічыць прыём навучанцаў у тэхнікумы прыкладна ў паўтара раза, дасягнуць яго да 1970 года да 1600 тысяч чалавек.

У 1965-66 навучальным годзе ў саветскай вышэйшай школе навучанца 3.830 тысяч студэнтаў. І канцы новай пяцігодкі штогадовы прыём на першыя курсы ВНУ намечана дасягнуць да 940 тысяч чалавек. Усё гэта ў ВНУ краіны будзе навучанца каля 5 мільёнаў студэнтаў.

Неабходна павысіць узровень падрыхтоўкі спецыялістаў. Гэтага настойліва патрабуюць жыццё, развіццё вытворчасці, навука-тэхнічны прагрэс. ВНУ і тэхнікумы павінны ўзбройваць сваіх выхаванцаў марксісцка-ленінскім светлаглядам, глыбокімі тэарэтычнымі і практычнымі ведамі. Краіна чакае ад вышэйшай школы добрых спецыялістаў, умелых арганізатараў вытворчасці, якія трыгуюць ведоў эканоміку, метады кіравання, прынятыя навукавай арганізацыя працы.

Цяперашні ўзровень эканомікі і культуры, іх далейшае развіццё ствараюць спрыяльныя ўмовы для вырашэння важнейшых задач камуністычнага будаўніцтва — для пераходзіцца адрозненню паміж фізічнай і разумовай працай, а таксама адрозненню паміж горадам і вёскай. Цяперашняя пяцігодка павінна стаць буйным крокам у вырашэнні гэтых вялікіх сацыяльных задач.

Кіраўнік Саветскага ўрада адзначае далей, што ў мінулым сямігоддзі Саветскі Саюз працягваў актыўна развіваць эканамічныя сувязі з іншымі краінамі. Дзейнасць нашых дзяржаваў у гэтай галіне спрыяла не толькі далейшаму ўдзельна саветскай эканомікі, але і згуртаванню краін сучаснай сацыялістычнай сістэмы, узмацненню яе магучаснасці, умацаванню пазіцыі маладых нацыянальных дзяржаў Азіі і Афрыкі, якія сталі на шлях незалежнага развіцця. Знешняя эканамічная сувязь СССР сталі фактарам вялікага міжнароднага значэння, які адпавядае інтарсам барацьбы за мір і сацыялізм.

Асноўнае месца ў нашых знешніх эканамічных сувязях займаюць краіны сацыялізма. На іх долю прыпадае каля 70 працэнтаў знешнегандлёвага абароту СССР. Падзел працы паміж сацыялістычнымі краінамі адгрывае ўсё большую ролю ў забяспечанні народнай гаспадаркі неабходнымі відамі абсталявання і сыравіны, у палітычна забяспечанні насельніцтва разнастайнымі таварамі ўжытку. Ён садзейнічае паскарэнню тэхнічнага прагрэсу, павышэнню эфектыўнасці пра-

мадскай вытворчасці. Створаны на аснове добраахвотнасці і поўнай роўнасці, міжнародны сацыялістычны падзел працы дамагае нам і нашым сябрам — брацкімі сацыялістычнымі краінам хутчэй ісці да агульнай мэты — пабудовы камунізма.

У гэтым пяцігоддзі эканамічныя сувязі Саветскага Саюза з сацыялістычнымі краінамі яшчэ больш умацаюцца. Саветскі Саюз закупіць у іх больш чым тысячу камплектаў абсталявання для прадпрыемстваў і цэхаў хімічнай, лёгкай, харчовай і іншых галін прамысловасці. Пастаўкамі з брацкіх краін будзе пакрыта 48 працэнтаў нашых патрабаванняў у марскіх транспартных суднах, 40 працэнтаў — у магістральных і прамысловых электравозах, 36 працэнтаў — у пасажырскіх чыгуначных вагонах і г. д. Мы закупім таксама вялікую колькасць такіх тавараў народнага ўжытку, як гатовае адзенне, трыкатаж, абутак, тканіны, вырабы харчовай і хімічнай прамысловасці. Гэта дазволіць лепш задавальняць запатрабаванні нашага насельніцтва. У сваю чаргу асноўныя патрабаванні сацыялістычных краін у многіх відах абсталявання і машын, у цэбры і вадзім лінае, металургічнай сыравіне і металах, бабоўне, ліснай і цэлюлозна-папяровых і некаторых іншых важных таварах будучы забяспечаны пастаўкамі з Саветскага Саюза.

У праекце Дырэктыў ўлічваецца і зацікаўленасць сацыялістычных краін у палітычна спецыялізацыі і кааперавання ў прамысловасці.

У гады новай пяцігодкі нам таксама траба будзе ўмацаць нашы зносіны і для далейшага развіцця навукава-тэхнічнага супрацоўніцтва. Каардынацыя намаганняў сацыялістычных краін у галіне тэарэтычных і прыкладных даследаванняў, канструкцый і практычных работ становіцца адной з важных напрамкаў у справе рацыянальнага выкарыстання рэсурсаў сусветнай сацыялістычнай сістэмы.

Вялікае значэнне мы надаём развіццю эканамічных сувязей СССР з незалежнымі дзяржавамі Азіі, Афрыкі і Паўночнай Амерыкі. У сучасных умовах гэтыя краіны з насельніцтвам, якое складае каля паловы ўсяго чалавечтва, сталі арэнай жорсткай барацьбы супраць імперыялізму. Эканамічны супрацоўніцтва Саветскага Саюза з маладымі нацыянальнымі дзяржавамі, умацаючы іх эканоміку, з'яўляецца важнай часткай намаганняў па забяспечанню міру і права народаў на свабоду і незалежнае развіццё.

У эканамічным плане супрацоўніцтва СССР з краінамі, якія развіваюцца, накіравана на вырашэнне такіх карэных праблем, які ствараюць важныя галіны напывальнай прамысловасці, падрыхтоўку тэхнічных і навуковых кадраў, умацаванне іх пазіцыі на сусветным рынку. Для Саветскага Саюза гэта супрацоўніцтва адпавядае таксама дадатковым магчымым шырокім выкарыстоўваць перавагі міжнароднага падзелу працы. Мы зможам закупіць у гэтых краінах ва ўсё ўзрастаючых аб'ёмах іх традыцыйныя тавары — бабоўну, вуню, скураную сыравіну, канцэнтраты руд калерных металаў, алей, садавіну, кофе, какава-баб, чай і іншыя віды сыравіны, а таксама і гатовае вырабы.

За апошнія пяцігоддзі больш чым у паўтара раза павялічыўся гандаль Саветскага Саюза і з сацыялістычнымі краінамі, у першую чаргу з Фінляндыяй, Францыяй, Італіяй, Японіяй, Англіяй, Швейцар

